

Vesturbyggð

Aðalstræti 75, 450 Patreksfirði, kt. 510694-2369, Sími 450-2300.

Samgöngu-og sveitarstjórnarráðuneytið

Hafnarhúsinu v/Tryggvagötu
150 Reykjavík

Vesturbyggð, 23. nóvember 2020
2011026 RH

Efni: Vegna frumvarps um breytingu á ákvæðum hafnalaga nr. 61/2003

Vísað er til frumvarps til laga um breytingu á hafnalögum nr. 61/2003 sem birt var á samráðsgátt stjórnvalda 10. nóvember sl. Í frumvarpinu eru innleidd ákvæði reglugerðar (ESB) 2017/352, þar sem settur er rammi um veitingu hafnarþjónustu og sameiginlegar reglur um gagnsæi í fjármálum fyrir hafnir. Einnig er mælt fyrir um rafræna vöktun í höfnum og lögð er til breyting á ákvæði 17. gr. hafnalaga er varða eldisgjald.

Drög frumvarpsins voru lögð fram á 25. fundi hafna- og atvinnumálaráðs 11. nóvember 2020 þar sem eftirfarandi var bókað:

Hafna- og atvinnumálaráð fagnar því að fram séu komin drög að frumvarpi til breytinga á hafnalögum nr. 61/2003, breytingar er snúa að gjaldtöku vegna eldisfisks en sveitarfélagið hefur lengi kallað eftir skýrara regluverki í tengslum við gjaldtöku vegna eldisfisks. Þá eru í frumvarpinu breytingar er snúa að rafrænni vöktun í höfnum, og innleiðingu á reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2017/352 um að setja ramma um veitingu hafnarþjónustu og um sameiginlegar reglur um gagnsæi í fjármálum fyrir hafnir.

Bæjarráð Vesturbyggðar ræddi eftirfarandi umsögn á 909. fundi ráðsins, 20. nóvember 2020, þar sem eftirfarandi var bókað:

Bæjarráð Vesturbyggðar tekur undir bókun hafna- og atvinnumálaráðs og fagnar því að fram sé komið frumvarp sem ætlað er að skýra gjaldtöku af eldisfisk. Bæjarráð ítrekar mikilvægi þess að ákvæði hafnalaga í heild sinni verði endurskoðuð vegna þeirra miklu breytinga sem aukið fiskeldi hefur haft fyrir starfsemi hafna.

Í drögunum er eftirfarandi breyting lögð til í 3. gr frumvarpsins sem tekur á 17. gr laganna og varða gjaldtöku af eldisfiski:

- Við 1. tölul. 2. mgr. 17. gr. bætist við nýr stafliður, svohljóðandi: Eldisgjald af eldisfiski í sjókvíum sem umskipað er, lestaður er eða losaður í höfnum. Hafnargjald samkvæmt þessum staflið skal standa undir kostnaði við að byggja, reka, viðhalda og endurnýja viðlegumannvirki, aðstöðu við bryggjur og á hafnarbakka, þar sem við á, og almennan rekstrar- og stjórnunarkostnað. Gjöld samkvæmt þessum staflið skulu greidd af þeim sem ræktað hafa eldisfiskinn sem fer um höfn hverju sinni.*
- 3. mgr. orðast svo: Gjaldtaka hafna skv. 2.-10. tölul. 2. mgr., að undanskilinni 3. mgr. 17. gr., skal miðuð að hún standi undir kostnaði við þá þjónustu sem veitt er ásamt sameiginlegum kostnaði, eftir því sem við á.*
- Á eftir 3. mgr. kemur ný málsgrein, svohljóðandi:*

Vesturbyggð

Aðalstræti 75, 450 Patreksfirði, kt. 510694-2369, Sími 450-2300.

Heimilt er að veita afslátt af gjöldum með vísan til umhverfissjónarmiða, orkunýtni eða kolefnisnýtni sjóflutninga samkvæmt nánari útfærslu í gjaldskrá. Afslættir skulu vera gagnsæjar, hlutlægar og án mismununar og samrýmast samkeppnislögum. Ráðherra er heimilt með reglugerð að mæla nánar fyrir um afslætti af gjöldum.

Vesturbyggð vill koma á framfæri eftirfarandi ábendingum og athugasemdum við framangreind drög að breytingu á 17. gr. hafnarlaga nr. 61/2003.

- Ekki eru tilgreindar leiðbeiningar í drögunum um hvernig gjaldtöku skuli háttað, en í leiðbeiningum segir að eðlilegt sé að miða við magn þess fisks sem fer um höfn. Að mati Vesturbyggðar er gjaldstofninn enn óljós.
- Ekki er tiltekið í drögunum hvort gjaldtaka eigi að fara eftir hlutfalli af söluverðmæti, fastri krónutölu pr. kg eða með öðrum leiðum.
- Ljóst er að ef tillagan verður að óbreyttu að lögum muni áfram ríkja nokkur óvissa um gjaldtöku af eldisfiski.

Vesturbyggð vill því leggja til breytingu á 17. gr. hafnalaga skv. 3. gr. frumvarpsins verði svohljóðandi:

- a) Við 1. tölul. 2. mgr. 17. gr. bætist við nýr stafliður, svohljóðandi: Eldisgjald af eldisfiski í sjókvímum sem umskipað er, lestaður er eða losaður í höfnum. *Sé gjaldið innheimt skal það vera minnst 0,7% og mest 3,0% af heildaraflaverðmæti miðað við meðaltal alþjóðlegs markaðsverðs á Atlantshafslaxi fyrir þann mánuð sem slátrun fer fram. Stofn til álagningar gjalds samkvæmt tölulið þessum skal miða við þyngd afurða eftir slátrun, slægðan fisk.* Hafnargjald samkvæmt þessum staflið skal standa undir kostnaði við að byggja, reka, viðhalda og endurnýja viðlegumannvirki, *dýpkun hafna*, aðstöðu við bryggjur og á hafnarbakka, þar sem við á, og almennan rekstrar- og stjórnunarkostnað. Gjöld samkvæmt þessum staflið skulu greidd af þeim sem ræktað hafa og eiga eldisfiskinn sem fer um höfn hverju sinni.
- b) 3. mgr. orðast svo: Gjaldtaka hafna skv. 2.-10. tölul. 2. mgr., að undanskilinni 3. mgr. 17. gr., skal miðuð við að hún standi undir kostnaði við þá þjónustu sem veitt er ásamt sameiginlegum kostnaði, eftir því sem við á.
- c) Á eftir 3. mgr. kemur ný málsgrein, svohljóðandi:
Heimilt er að veita afslátt af gjöldum með vísan til umhverfissjónarmiða, orkunýtni eða kolefnisnýtni sjóflutninga samkvæmt nánari útfærslu í gjaldskrá. Afslættir skal vera gagnsær, hlutlægur og án mismununar og samrýmast samkeppnislögum. Ráðherra er heimilt með reglugerð að mæla nánar fyrir um afslátt af gjöldum.

Ofangreind tillaga tekur mið af fjárhæð gjalds sem tekið er á hvert kílógramm slátraðs lax í samræmi við lög um töku gjalds vegna fiskeldis í sjó og fiskeldissjóð nr. 89/2019, en þar segir í 2. mgr. 2. gr. laganna að fjárhæð gjalds á hvert kílógramm slátraðs lax skuli miðast við meðaltal alþjóðlegs markaðsverðs á atlantshafslaxi frá ágúst til október næst fyrir ákvörðunardag. Í ofangreindri tillögu Vesturbyggðar er horft til þess að þyngd miðist við þyngd afurða eftir slátrun, slægðan fisk.

Vesturbyggð

Aðalstræti 75, 450 Patreksfirði, kt. 510694-2369, Sími 450-2300.

Einnig leggur Vesturbyggð áherslu á að skýra þurfi nánar eftirfarandi atriði vegna 3. gr. frumvarpsins og varða 17. gr. hafnalaga:

- Sé ekki tekið undir tillögu Vesturbyggðar um að miða við heildaraflaverðmæti með ofangreindum hætti, þá er mikilvægt að skýrt sé betur í frumvarpinu á hvaða gögnum verð á kg. eða tonn skuli byggt. Til hvaða tímabils ber höfnum að horfa til þegar litið er til þeirra kostnaðarþátta sem þjónustugjaldinu er ætlað að standa undir og tilgreindir eru í drögunum. Áætlanir um viðhald og endurnýjun viðlegumannvirkja nær oftast en ekki yfir nokkurra ára tímabil og þá er staða hafna misjöfn. Æskilegt er að skýrt sé til hversu langs tímabils ber viðkomandi hafnasjóði að líta til. Getur það sérstaklega átt við hafnir þar sem jafnvel áratuga uppsöfnuð viðhaldsþörf er til staðar og mikilvægt er að tekjur af eldisfiski standi undir slíkum rekstri og framkvæmdum lík og aðrar tekjur. Einnig er bent á að mikilvægir kostnaðarliðir eins og vegna dýpkunar í höfnum er ekki tilgreind í ákvæðinu og mikilvægt að sá kostnaður sé einnig tilgreindur. Þá er æskilegt að skýrt sé að þar sem hafnarsjóðri fari með rekstur margra hafna að heimilt sé að ráðstafa þjónustutekjum á allar þær hafnir sem viðkomandi hafnasjóður rekur, óháð því hvar viðkomandi gjaldtaka á sér stað.
- Einnig er mikilvægt að litið verði til umfangs þeirrar starfsemi sem fer fram á hafnarsvæðum. Með tilkomu fiskeldis er augin umferð þjónustubáta og augin viðlega slíkra báta í höfnum þar sem fiskeldi er stundað. Það er því mikilvægt að skýr gjaldtaka sé vegna þeirrar auknu notkunar sem er á hafnarmannvirkjum sveitarfélaganna. Leggur Vesturbyggð því áherslu á að gjaldtaka fyrir þær hafnir sem gegna hlutverki þjónustuhafna og eldisfiski er ekki landað til slátrunar séu tryggðar skýrar gjaldtökuheimildir.

Í 2. gr. frumvarpsins er kveðið á um að hafnir innan samevrópska flutningsnetsins sé skylt að eiga samráð við notendur hafna um gjaldtöku sína. Þá segir enn fremur að ráðherra skuli með reglugerð tilgreina þær íslensku hafnir sem eru innan samevrópska flutningsnetsins. Af greinargerð frumvarpsins verður ekki ráðið til hvaða atriða verði litið þegar ákveðið verður hvaða hafnir falli innan samevrópska flutningsnetsins, hvaða skilyrði slíkar hafnir þurfi að uppfylla. Ljóst er að krafa um aukið samráð, veitingu upplýsinga til notenda og fleiri atriði sem mælt er fyrir um í reglugerð (ESB) 2017/352, mun reynast minni höfnum erfið í framkvæmd. Einnig er æskilegt að tilteknar leiðbeiningar séu í greinargerð frumvarpsins og til hvaða atriða ráðherra beri að líta til við ákvörðun um hvaða hafnir skuli falla innan evrópska flutningsnetsins.

Að lokum ítrekar Vesturbyggð áskorun til samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra dags. 16. október 2019 þar sem ráðherra var hvattur til að farið verði í heildarendurskoðun á ákvæðum hafnalaga nr. 61/2003. Meðal annars vegna þeirra breytinga sem aukið fiskeldi hefur haft fyrir hafnir landsins og því mikilvægt að gjaldtaka af eldisfiski taki mið af annari gjaldtöku sem hið opinbera hefur mælt fyrir um að innheimt verði af fiskeldisfyrirtækjum m.a. skv. lögum um fiskeldi og lögum um töku gjalds vegna fiskeldis í sjó og fiskeldissjóð nr. 89/2019.

Fyrir hönd Vesturbyggðar,

Rebekka Hilmarisdóttir, bæjarstjóri

